

Handläggare:  
Kerstin Olander

## Organisatoriska möjligheter för Film Stockholm

### Ärendebeskrivning

I kulturnämndens budget för 2016 ges förvaltningen i uppdrag att utreda hur ett närmare samarbete mellan länskulturfunktionerna kan organiseras och hur förvaltningens stödgivande roll kan stärkas. Av budgeten framgår även att förvaltningen i en separat utredning ska se över de organisatoriska möjligheterna för de länskulturfunktioner som idag bedrivs i landstingets egen regi.

Utredningen om samverkan mellan länskulturfunktionerna enligt ovan är genomförd och redovisades för kulturnämnden i april 2016 och då läns hemslöjds konsulenterna sedan 2013 är en del av Stiftelsen Stockholms läns museum berörs endast Film Stockholm av den sistnämnda översynen. Då Film Stockholm under sin femtonåriga historia prövat olika organisationsformer har översynen formen av en genomgång och sammanfattning av tidigare utredningar och rekommendationer.

### Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

1. att beakta översynen i samband med fortsatt utredning av länskulturfunktionernas organisation.

### Förvaltningens motivering

Översynen visar att Film Stockholm under åren både praktiskt prövat olika former av organisation och undersökt alternativa driftsformer. Under våren 2015 genomförde Eric Sjöström på kulturförvaltningens uppdrag en undersökning som underlag för en översyn av kulturstöden. Hans undersökning visar på ett stort förtroende för Film Stockholm som länskulturfunktion och förväntningar från kommuner och kulturliv på länskulturfunktionerna som utvecklingsnav i länet.

Kulturförvaltningen har under våren 2016, som nämnts ovan, på kulturnämndens uppdrag också utrett hur ett närmare samarbete mellan länskulturfunktionerna kan organiseras och hur förvaltningens stödgivande roll kan stärkas. Den rapport som utredaren Eva Schöld lämnade pekar på att oavhängighet

från respektive konstarts branschaktörer är en förutsättning för att kunna bedriva ett kulturpolitiskt uppdrag med bibehållen legitimitet. I det förslag som utredaren lämnat ingår Film Stockholm som en av de sex länskulturfunktionerna och en av parterna i en gemensam organisationsform.

**Ekonomiska konsekvenser av beslutet**

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

**Miljökonsekvenser av beslutet**

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Förvaltningschef  
Eva Bergquist

## **Film Stockholm – organisation och utveckling**

### **1 Uppdrag**

I kulturnämndens budget för 2016 ges förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av de s.k. länskulturfunktioner som finansieras av nämnden.

” Nämnden har under de senaste åren tagit initiativ till olika översyner av länskulturfunktionerna i syfte att öka utväxlingen av verksamheterna och tydliggöra rollfördelningen mellan förvaltningens strategiska och stödgivande roll och den mer operativa. Viktiga slutsatser har varit att en samordning är önskvärd och att styrningen från huvudmannen bör bli tydligare. (I den av landstingsfullmäktige antagna budgeten för 2016 framgår vidare att länskulturfunktionerna i de fall det är möjligt inte ska bedrivas i landstingets egen regi.) Kulturförvaltningen ges i uppdrag att utreda hur ett närmare samarbete mellan länskulturfunktionerna kan organiseras och hur förvaltningens stödgivande roll kan stärkas. Olika samordnings- och juridiska organisationsformer ska prövas ur ett institutionellt och praktiskt perspektiv. *Vidare ska förvaltningen i en separat utredning se över de organisatoriska möjligheterna för de länskulturfunktioner som idag bedrivs i landstingets egen regi.*”

Utredningen om samverkan mellan länskulturfunktionerna enligt ovan är genomförd och redovisades för kulturnämnden i april 2016 och då läns hemslöjds konsulenterna sedan 2013 är en del av Stiftelsen Stockholms läns museum berörs endast Film Stockholm av den sistnämnda översynen. Då Film Stockholm under sin femtonåriga historia prövat olika organisationsformer har översynen formen av en genomgång och sammanfattning av tidigare utredningar och rekommendationer.

### **2 Förhistoria**

Från slutet av 1970-talet byggs strukturen av statligt stödda regionala kulturinstitutioner inom konstarterna ut. Sist att etableras är de regionala resurscentrum för film och video (senare rörlig bild). Under 1996 föreslår filmbranschen och aktörer inom området mediepedagogik att ett resurscentrum ska bildas

PM  
2016-05-17

också i Stockholms län. Våren 1997 anställs de första konsulenterna av kultur- och utbildningsförvaltningen med uppdrag att göra en inventering av länets aktörer, bygga nätverk och utreda formerna för ett resurscentrum. År 2001 är Svenska Filminstitutet och landstinget överens om att bilda ett resurscentrum och kulturnämnden beslutar att uppdraget att driva resurscentret inte ska utföras av landstinget eller någon/några kommuner utan på entreprenad av privat aktör. Fyra aktörer ansöker om att få uppdraget:

- Riksorganisationen Folkets Hus och Parker
- Filmcentrum Stockholm och Folkets Bio Stockholm gemensamt
- Stockholms Filmfestival
- Kulturförvaltningens filmkonsulenter Ramon Reismüller och Anita Hjelm

Kulturnämnden utser vid sammanträde i maj 2000 ((KUN 2000/232) Stockholms Filmfestival till mottagare av uppdraget för en period av tre år och därmed bildas Kunskapscentrum Film Stockholm AB (FS) som ett underbolag till Stiftelsen Stockholm Filmfestival (SFF). Att ge uppdraget till SFF motiverades med att man bedömde att Filmfestivalen hade den mest visionära ansökan och bäst förutsättningar att på sikt ekonomiskt stärka resurscentret med resurser från andra intressenter. De två filmkonsulenterna överfördes inte till SFF utan övergick till andra arbetsuppgifter inom förvaltningen.

### **3 2001-2005**

Det statliga uppdraget till landets Regionala resurscentrum var och är fortfarande att:

- Främja filmpolitiska åtaganden på såväl regional som lokal nivå
- Främja utveckling av filmkulturell verksamhet för barn och ungdom
- Bevara och stärka biografstrukturen
- Främja visning och spridning av värdefull film
- Främja fortbildning på filmområdet
- Främja regional samordning, samarbete med befintliga aktörer såsom visningsorganisationer, biografägare, skolor mm
- Utveckla kort- och dokumentärfilmsproduktion i länet

Vidare beslutade kulturnämnden att resurscentret initialt skulle prioritera att:

- Stimulera framväxt och utveckling av filmkulturell verksamhet för barn och ungdom såsom exempelvis skolbio, mediepedagogik och videoverkstäder,
- Främja fortbildning på film- och medieområdet,
- Främja regional samordning inom film- och medieområdet,

PM  
2016-05-17

- Följa utvecklingen avseende film, TV, video, ljud och andra nöjes-/informationsmedier,
- Visa och sprida värdefull film.

### **3.1 Organisation och verksamhet**

Kunskapscentret Film Stockholm (FS) etablerades tillsammans med Stockholms Filmfestival (SFF) i lokaler på Skeppsholmen, Slupskjulsvägen 36, och verksamheten lanserades 2001. År 2002 redovisar man verksamhet i 18 kommuner, samverkan med myndigheter och högskolor, kurser för barn och ungdom, stöd till filmare samt konferenser om skolbio och mediepedagogik. Antalet tjänster är 4,75 varav VD för Filmfestivalen innehar en tjänst motsvarande 0,25 %. Därtill har man 2,5 timanställda mediepedagoger för kursverksamheten.

År 2003 utvärderas verksamheten för perioden 1/1 2001-30/6 2003 av Helena Danielsson, forskare i mediepedagogik vid Stockholms universitet. Utvärderingsrapporten föreläggs nämnden i november 2003 (KUN 2003/711). Rapporten ger en positiv bild av personalens ambitioner och insatser och menar att Film Stockholm genomfört verksamheter inom samtliga definierade områden. Utvärderaren menar vidare att verksamheten genom SFF fått tillgång till erfarenheter av PR, lobbying och festivalsamverkan men pekar också på problem; kommuner i länet har framfört att kopplingen till SFF har gett en för stor koncentration till länets kärna. Kommuner och kulturskolor kräver ett annat slags strategiarbete för kontaktskapande och utredaren menar att det finns behov av ett mer övergripande strategiskt arbetssätt avseende mediepedagogik och skolbio. Utredaren pekar också på otillfredsställande arbetsförhållanden avseende arbetsbelastning och möjligheter att ta ut kompensationsledigt för övertid och ob samt osäkra anställningsförhållanden för de timanställda pedagogerna. Utredaren anser slutligen att styrelsen för SFF/Film Stockholm har ett för starkt branschfokus och saknar kompetens för den pedagogiska delen av verksamheten och det offentliga uppdraget. Rapporten tas av nämnden 6 november 2003 med beslut att beakta utredarens synpunkter inför avtal för 2004.

Under 2004 förs diskussioner mellan kulturförvaltningen och FS/SFF om hur verksamheten vid resurscentret ska bedrivas. I ärendekort för handling 2004/399 antecknas ett brev 24/2 2004 från Svenska Filminstitutet om "Tveksamheter om organisationen Film Stockholm-Stockholms Filmfestival" samt brev 7/3 då personalen vid FS önskar träffa kulturnämndens presidium. Brevet finns dessvärre inte i akten men av intervju med den dåvarande verksamhetsledaren genomförd i april 2016 framgår att personalen vid FS och ledningen av SFF var oense om hur verksamheten skulle utformas. FS menade att

PM  
2016-05-17

resurscentret inte uppfattades som en oberoende part vilket försvårade samarbetet med andra aktörer, inte minst andra festivaler. Man upplevde en problematik med konkurrens och bristande legitimitet då omgivningen misstänkte jäv då SFF bara var en av flera organisationer FS hade att förhålla sig till. Man menade att det förekom en sammanblandning av uppdrag, verksamhet och i vissa fall ekonomi inom koncernen SFF som missgynnade FS och det offentliga uppdraget.

Mot bakgrund av ovanstående beslutar kulturnämnden 2005-04-20 beslutar kulturnämnden:

att ge förvaltningschefen i uppdrag att senast sista juni avsluta samarbetet med Stiftelsen Stockholms Filmfestival vad gäller uppdraget att driva Resurscentret för film och video,

att ge förvaltningschefen i uppdrag att ta fram förslag på en framtida organisation,

att förvaltningen ska arbeta för att den av resurscentret påbörjade verksamhetsplanen för 2005 ska uppfyllas.

Beslutet motiverades enligt följande: "Den politiska majoriteten i kultur- och utbildningsnämnden föreslår nämnden att återföra resurscentrum för film och video till kultur- och utbildningsförvaltningen. Bakgrunden är målet att, i landstingets långsiktiga engagemang för filmskapandet i regionen, sätta in resurscentret i ett större sammanhang."

Därmed avslutades uppdraget till SFF att vara regionalt resurscentrum för film och video och kulturnämnden återgår till att ge stöd till dess festivalverksamhet. I beslut från maj 2005 erbjuds 2,5 filmkonsulenter anställning vid kulturförvaltningen och förvaltningschefen går in som tillfällig verksamhetsledare. Under sommaren och hösten undersöks hur övertagandet av aktiebolaget ska kunna ske då kulturnämnden föreslår ett köp av Film Stockholm AB som den enklaste övergångsformen och för fortsatt organisation. Vid sammanträdet den 20 september 2005 beslutar kulturnämnden att föreslå landstingsstyrelsen att förvärva FS AB från SFF. I halvårsrapporten 2005 ingår FS i redovisningen vilken godkänns av kulturnämnden.

Landstingsstyrelsen beslutar vid sammanträdet den 6 december 2005 att föreslå landstingsfullmäktige att förvärva FS AB från SFF och uppdrar åt styrelsen för Landstingshuset AB att genomföra förvärvet. Främsta syftet med att köpa bolaget är att landstinget får rätten till namnet Film Stockholm. Kostnaden för landstinget att köpa bolaget beräknas till cirka 200 tkr vilket ryms inom budget för 2005 för Landstingshuset AB. Av landstingsstyrelsens förvaltningsremissvar (LS 0510-1736) framgår att "Landstingsstyrelsens förvaltning har inga principiella invändningar mot att bolaget Film Stockholm AB förvärvas av

PM  
2016-05-17

landstinget. Inför eventuella beslut om framtida satsningar på regional filmverksamhet i Stockholms län vill landstingsstyrelsens förvaltning understryka de krav som kommunallagen ställer. All landstingsdriven verksamhet ska vara inom ramen för landstingets kompetens och uppgifter och får inte utgöra otillåtet stöd för kommersiella intressen". Från hösten 2005 arbetar personalen vid FS enligt den fastställda verksamhetsplanen. De ingår som en enhet under kulturförvaltningen med placering i Fatburen.

#### **4 2006-2008**

Den 21 mars 2006 beslutar landstingsstyrelsen att landstinget förvärvar beteckningen Film Stockholm med tillhörande logotyp, webbsida och e-postkon-ton från Stockholms Filmfestival. Kostnaden uppgår till 75 000kr + moms. Köpet avtalas och genomförs i maj 2006.

Vid kulturnämndens möte i mars 2006 tas beslut om att anställa en projektledare för att ta fram en aktivitetsplan för projektering av ett regionalt produktionscentrum för film i Stockholms län och 2 miljoner avsätts i landstingsstyrelsens budget för en filmfond. Ett förslag till bildande av Filmregion Stockholm – Mälardalen presenteras i augusti 2006 men genomförs inte då den nya majoriteten efter valet har annan agenda.

**I budget för 2007 får förvaltningen åter i uppdrag att undersöka alternativt huvudmannaskap för FS och vid nämndmötet i augusti lämnar förvaltningschefen en rapport som godkänns. Av de tre alternativen upphandling, kulturstöd och avknoppning förordas det sista, det vill säga att personalen vid FS undersöker möjligheterna att ta över verksamheten i egen regi. Anledningen till den prioriteringen är att ingen aktör har lämnat intresseanmälan för övertagande av FS samt att landstinget vid den här tiden aktivt arbetar för personalövertagande av verksamheter. Utvecklingskansliet vid LSF genomför starta-egget-kurser och ger konsultstöd för avknoppning och har mandat att tillstyrka respektive avstyrka övertagande efter genomgången kurs. Tre av FSs personal genomgår utbildningen under våren 2007.**

Utvecklingskansliet meddelar till kulturnämnden i oktober 2007 att man bedömer att det inte finns möjligheter till avknoppning. Bedömningen grundar sig på konsultrapporten från Öhrlings PWC. Som bakomliggande faktorer till ställningstagandet ligger bland annat att de administrativa kostnaderna skulle bli högre om verksamheten bedrivs som eget företag än inom kulturförvaltningen på grund av att förvaltningens skal ekonomiska fördelar då inte kan utnyttjas samt att en stor del av verksamheten handlar om förmedling av bidrag

PM  
2016-05-17

och att verksamheten inte kan ska generera vinst. Personalen vid Film Stockholm anser att alternativet personaldrift inte är uttömt och en ny konsult, Magnus Fredricson Rörelse & utveckling, engageras för en "second opinion". Konsulten menar i sin bedömning att Film Stockholms engagemang pekar mot att en drift som ekonomisk förening skulle vara möjlig men pekar på att kostnaderna för administration skulle öka och anställningstryggheten i princip försvinna. Konsulten menar vidare att det inte framgår vilken effekt kulturnämnden förväntar sig av verksamheten och att detta är något som måste förtydligas i ett eventuellt avtal.

I februari 2008 föreslog kulturförvaltningen att kulturnämnden skulle uppdraga åt förvaltningen att ta fram ett avtal om personaldrift av Film Stockholm. I enlighet med den av landstingsfullmäktige antagna ordningen för beslut om så kallad avknoppning hänsköt kulturnämnden frågan till landstingsstyrelsens allmänna utskott utan eget ställningstagande i mars 2008. Vid samma tid kom rapporter om hur ett antal värdenheter som avknoppats till personal sålts vidare med vinst till större bolag. Film Stockholms ärende har sedan dess varit vilande och frågan om avknoppning har således inte prövats i allmänna utskottet. Film Stockholm har därefter blivit kvar som en länskulturfunktion och en enhet under kulturförvaltningen och den 1 april 2008 flyttar FS till egna lokaler på Bergsundsstrand 39 och samlokaliseras därmed med Filmcentrum, Tempo dokumentärfestival, Folkets Bio och CinemAfrica. Därigenom skapas en närhet till branschaktörer som gynnat samverkan samtidigt som det offentliga uppdraget och oavhängigheten bibehålls.

## **5 2009 – 2015**

Det nationella uppdraget från Svenska Filminstitutet till landets regionala resurscentrum är oförändrat - utveckling av filmpedagogisk verksamhet, främjande av visning och spridning av kvalitetsfilm framför allt på biograf samt stöd till talangutveckling. Under åren har även behovet av att lyfta fram jämställdhets- och mångfaldsfrågor lyfts fram. Från kulturnämnden kvarstår uppdraget att följa och stödja den filmkulturella utvecklingen i länet och som nytt uppdrag har film i värden tillkommit.

Utifrån ovan angivna uppdrag har FS verksamhet utvecklats. Landstinget som huvudman ger legitimitet och underlättar kontakter med kommunernas verksamheter inom kultur, skola, fritid och vård. Kontakter och samarbeten med övriga filmaktörer i länet har utvecklats och rollen som oberoende aktör med offentligt mandat skapar förtroende vilket fått till följd att FSs roll som "spindel i nätet" förstärkts. För personalen på FS har placeringen inom kulturförvaltningen inneburit arbetsro vilket givit resultat i form av mer verksamhet



PM  
2016-05-17

och utveckling inom samtliga områden och, inte minst, en placering som en av landets tre främsta resurscentrum. Samverkan internt inom landstinget med HSF, TRF och Innovationsenheten har utvecklats där kulturfrågorna naturligt kopplas till politikområdena vård och regional utveckling. Organisatoriskt har FS vuxit från 5,7 mnkr i omsättning och 5 årsanställda år 2009 till 11,2 mnkr och 10 årsanställda 2015. År 2001 resonerade man att FS behövde Filmfestivalens branschkunskap – idag anses FS ha den bredaste branschkunskapen av länets aktörer.

## 6 Slutsatser

Som detta PM visar har Film Stockholm under åren både praktiskt prövat olika former av organisation och undersökt alternativa driftsformer. Under åren har dessa formfrågor tagit tid och energi men också bidragit till ett entreprenöriellt tankesätt som påverkat ledning och verksamhet. Genom egna initiativ och samarbeten med många aktörer i Stockholms län och på nationell nivå har en bred kompetens byggts upp inom uppdragets samtliga områden. Slutsatser från genomförda verksamheter och de utvärderingar som gjorts av fristående konsulter pekar på den höga ambitionen hos personalen och den legitimitet och förtroende som FS har bland länets kommuner och fria aktörer. Legitimiteten stärks av landstingets huvudmannaskap. Utvärderingarna pekar också på behovet av tydligare styrning från huvudmannen kopplat till det kulturpolitiska uppdraget. En slutsats av verksamhetsutvecklingen är också att tryggheten resulterat i att verksamhetens stärkts både kvantitativt och kvalitativt.

Under våren 2015 genomförde Eric Sjöström på kulturförvaltningens uppdrag en undersökning som underlag för en översyn av kulturstöden. Hans undersökning visar på ett stort förtroende för Film Stockholm som länskulturfunktion och förväntningar från kommuner och kulturliv på länskulturfunktionerna som utvecklingsnav i länet.

Kulturförvaltningen har under våren 2016, som nämnts ovan, på kulturnämndens uppdrag också utrett hur ett närmare samarbete mellan länskulturfunktionerna kan organiseras och hur förvaltningens stödgivande roll kan stärkas. Den rapport som utredaren Eva Schöld lämnat pekar på att oavhängighet från respektive konstarts branschaktörer är en förutsättning för att kunna bedriva ett kulturpolitiskt uppdrag med bibehållen legitimitet. I det förslag som utredaren lämnat ingår Film Stockholm som en av de sex länskulturfunktionerna och en av parterna i en gemensam organisationsform.